

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПРОДОВОЛЬЧИХ РЕСУРСІВ» Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Спеціальність: <u>С1 Економіка та міжнародні економічні відносини</u> Рік навчання: <u>1-й, семестр 1-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредита</u> Назва кафедри: <u>Економіки та підприємницької діяльності</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	доктор філософії з економіки, старший викладач Доцюк Світлана Олександрівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	sveta.dotsiuk@gmail.com

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економіка продовольчих ресурсів» є вибірковою компонентою ОПП. Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції – 24 год.; практичні заняття – 22 год., самостійна робота – 74 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Під час вивчення даної дисципліни здобувачі можуть використовувати знання, отримані з таких дисциплін: «Міжнародний агробізнес».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Інтелектуальний бізнес», «Глобальна економіка».

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Економіка продовольчих ресурсів» є вибірковою компонентою освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Економіка та міжнародні економічні відносини». Дисципліна забезпечує поглиблення знань про економічні засади функціонування продовольчої системи, формування та використання продовольчих ресурсів, особливості розвитку продовольчого ринку, державного регулювання та забезпечення продовольчої безпеки в умовах сучасних соціально-економічних викликів.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів здатності здійснювати комплексний економічний аналіз процесів виробництва, розподілу та споживання продовольства, оцінювати ефективність використання продовольчих ресурсів, визначати вплив внутрішніх і зовнішніх чинників на

продовольчу безпеку та обґрунтовувати управлінські й стратегічні рішення щодо розвитку продовольчої системи з урахуванням принципів сталого розвитку.

Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є: засвоєння теоретичних основ економіки продовольчих ресурсів та функціонування продовольчої системи; аналіз процесів формування, використання та розподілу продовольчих ресурсів; дослідження особливостей функціонування продовольчого ринку та механізмів ціноутворення; оцінювання рівня продовольчої безпеки та економічної доступності продовольства; аналіз сучасних тенденцій розвитку міжнародних продовольчих ринків та зовнішньої торгівлі продовольством; оцінювання ефективності використання продовольчих ресурсів з урахуванням принципів сталого розвитку; визначення стратегічних напрямів розвитку продовольчих ресурсів.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК12. Здатність аналізувати економічні процеси та тенденції розвитку аграрного сектору економіки в умовах глобалізації, цифрової трансформації та екологізації господарської діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН)

РН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-

аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

РН15*. Аналізувати тенденції розвитку аграрного сектору економіки, оцінювати вплив глобалізаційних, екологічних, інноваційних і цифрових чинників на ефективність та конкурентоспроможність суб'єктів господарювання.

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Теоретичні основи економіки продовольчих ресурсів	2	1	6
2	Тема 2. Продовольча система та її економічна характеристика	2	2	6
3	Тема 3. Формування та використання продовольчих ресурсів	2	2	6
4	Тема 4. Економіка виробництва сільськогосподарської продукції	2	2	6
5	Тема 5. Продовольчий ринок та механізм його функціонування	2	2	6
6	Тема 6. Ціноутворення та економічна доступність продовольства	2	2	6
7	Тема 7. Продовольча безпека держави	2	1	6
8	Тема 8. Державне регулювання продовольчих ресурсів	2	2	7
9	Тема 9. Логістика, зберігання та розподіл продовольчих ресурсів	2	2	6
10	Тема 10. Зовнішня торгівля продовольством та міжнародні продовольчі ринки	2	2	6
11	Тема 11. Ефективність використання продовольчих ресурсів у контексті забезпечення сталого розвитку	2	2	6
12	Тема 12. Стратегічні напрями розвитку продовольчих ресурсів	2	2	7
Разом		24	22	74

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не

вносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації тощо).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, вноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає виконання індивідуальних завдань.

Основні види самостійної роботи здобувача

№	Вид самостійної роботи	Години (денна/заочна)	Терміни виконання денна/заочна)	Форма та метод контролю
1	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	36/48	щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять	12/20	щотижнево/під час заліково-екзаменаційної сесії	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, вирішення ситуаційних задач, вирішення задач, написати тези, статтю, есе, кейс)	16/20	4 рази на семестр/під час заліково-екзаменаційної сесії	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	10/24	2 рази на семестр/під час заліково-екзаменаційної сесії	Тестування у системі СОКРАТ, Moodle
Разом		74/112		

Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Michael Graff, A. G. Kenwood, A. L. Loughheed. Growth of the International Economy, 1820–2025. London. Taylor & Francis Ltd. 2026. 438 p.
2. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: підручник. Київ: КНЕУ, 2002. 624 с.
3. Безпека та конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації. Монографія. Власюк О. С., Мокій А. І., Іляш О. І. та ін.; за ред. Власюка О. С. Київ: НІСД. 2017. 384 с.
4. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. За ред. П.Т. Саблука. Київ: КНЕУ, 2010. 468 с.
5. Галушко В.П., Штрюбель Г., Ковальова В.О. та ін. Виробнича економіка: навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2005. 400 с.
6. Курган В.П. Економіка аграрних підприємств: навчально-методичний посібник. Суми: Університетська книга, 2008. 270 с.
7. Пасхавер Б.Й., Молдаван Л.В., Шубравська О.В. та ін. Виклики і шляхи агропродовольчого розвитку: монографія. Київ: НАН України, Інститут економіки та прогнозування, 2009. 432 с.

Додаткова

1. Sakhno A., Dotsiuk S. International experience of state support of entrepreneurship in the agricultural sector of the economy. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2022. № 2 (60). С. 98-109. DOI: <https://doi.org/10.37128/2411-4413-2022-2-7>.
2. Борболук Є.А., Томашук І.В. Продовольча політика як інструмент забезпечення економічної безпеки та стійкого розвитку держави в умовах війни. *Управління змінами та інновації*. 2026. № 17. С. 9-14. DOI: <https://doi.org/10.32782/СМІ/2026-17-1>.
3. Гонтарук Я.В., Ревков О.В., Заяць І.О. Фінансово-кредитне забезпечення як ключовий фактор стратегічного управління підприємствами АПК для забезпечення продовольчої безпеки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. Вип. 2 (17). С. 3-8. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.17-1>.
4. Доцюк С.О. Сучасні аспекти зовнішньоекономічної діяльності аграрних підприємств України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-21>.
5. Доцюк С.О. Формування експортного потенціалу підприємств АПК в умовах євроінтеграції. *Бізнес-навігатор*. 2024. № 2 (75). С. 49-55. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.75-7>.
6. Доцюк С.О. Концептуальні оцінки пріоритетів розвитку аграрного підприємництва в умовах міжнародної економічної інтеграції. *Трансформаційна економіка*. 2024. № 3 (08). С. 19-25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-8-3>.
7. Доцюк С.О. Особливості функціонування аграрного підприємництва в умовах міжнародної економічної інтеграції. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2023. № 3 (65). С. 90-102. DOI:

<https://doi.org/10.37128/2411-4413-2023-3-6>.

8. Доцюк С.О. Теоретичні аспекти формування організаційно-інституційного забезпечення функціонування підприємництва. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2021. № 12 (56). С. 57-64. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-12-7792>.

9. Лутковська С.М., Томляк Т.С., Чорний Я.І. Порівняльно-правовий аналіз механізмів забезпечення продовольчої безпеки в Україні та ЄС. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 4 (58). С. 308-317. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-4\(58\)-308-318](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-4(58)-308-318).

10. Логоша Р.В., Підвальна О.Г. Вплив цінової політики та рівня доходів домогосподарств на структуру споживання продовольчих товарів в Україні. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. № 1 (53). С. 2663-2682. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-1\(53\)-2663-2682](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-1(53)-2663-2682).

11. Лояніч В.О. Вплив глобалізаційних процесів на формування продовольчої безпеки в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-40>.

12. Томашук І.В., Томашук І.О., Бурдяк М.І., Борболюк Є.А. Особливості використання цифрових технологій в аграрних підприємствах в контексті продовольчої безпеки. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2025. № 3 (73). С. 71-90. DOI: [10.37128/2411-4413-2025-3-5](https://doi.org/10.37128/2411-4413-2025-3-5).

13. Хаєцька О.П., Лояніч В.О. Стан і перспективи удосконалення механізмів регулювання продовольчої безпеки України в умовах воєнного стану. *Бізнес-навігатор*. 2025. Вип. 6 (83). С. 504-510. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.83-82>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/uk>

2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>

3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали	
		денна	заочна
Атестація 1			
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	5	6
3	Виконання контрольних робіт, тестування	10	10
4	Індивідуальні та групові творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	9	13
	Всього за атестацію 1	30	35
Атестація 2			
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6	6
6	Участь у роботі на практичних заняттях	6	6
7	Виконання контрольних робіт, тестування	10	10
8	Індивідуальні та групові творчі завдання (вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	8	13
	Всього за атестацію 2	30	35
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10	-
	Підсумкове тестування	30	30
	Разом	100	100

Переведення балів внутрішньої 100-ї бальної шкали в національну здійснюється в наступному порядку.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	зараховано
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав менше 35 балів, то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів освітніх компонентів, отриманих студентами, які навчалися за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.